

TRÄDINVENTERING VELLINGE C

Inventering av naturvärdesträd och generellt biotopskydd allé

08 maj 2024
Slutversion

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Om rapporten

BESTÄLLARE

Fojab AB

Beställarens kontaktperson: Magdalena Hedman

Adress: Friisgatan 28, SE-211 53 Malmö

Telefon: +46 708 47 05 50

UTFÖRANDE ORGANISATION

Ekologigruppen AB

Ekologigruppens kontaktperson: Nellie Linander

Adress huvudkontor: Åsögatan 121, 116 24 Stockholm

Telefon: 08-525 201 00

www.ekologigruppen.se

UPPDRAGET

Titel: Trädinventering Vellinge C

Slutversion: 08 maj 2024

Uppdragsansvarig: Nellie Linander

Fältinventering: Nellie Linander

Intern granskning av rapport: Lars Salomon 2024-03-19

Foton: © Nellie Linander

Internt projektnummer: 10625

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Innehåll

Inledning	2
Vad är ett naturvärdesträd?	2
Metod	3
Resultat	3
Naturvärdesträd	3
Alléer	3
Värdebedömning av ask	7
Referenser	7

Bilaga - Metodik för klassificering av naturvärdesträd

Inledning

Ekologigruppen har på uppdrag av Fojab AB genomfört en inventering av naturvärdesträd på en parkeringsplats och en privat tomt i Vellinge C. Även träd som omfattas av det generella biotopskyddet allé har karterats.

Vad är ett naturvärdesträd?

Med naturvärdesträd menas träd som har särskild betydelse för biologisk mångfald. I begreppet ingår särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets definitioner, men även andra typer av träd som bedöms ha särskild betydelse för biologisk mångfald.

Avverkning av särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets definitioner kan innebära behov av samråd med länsstyrelsen enligt § 12 MB.

Särskild skyddsvärda träd

Med särskilt skyddsvärda träd avses (Naturvårdsverket 2012):

- Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

Särskilt skyddsvärda träd definieras här med utgångspunkt från egenskaper hos det enskilda trädet. Både levande och döda träd ingår i definitionen.

Övriga naturvärdesträd

Det är inte bara träd som är särskilt skyddsvärda som hyser naturvärden och i sin tur bidrar till att stärka ett områdes naturvärden och dess biologiska mångfald. Som exempel kan yngre träd med håligheter också vara värdefulla och många gånger hysa naturvårdsintressanta arter. Det finns därför behov av att inte bara kartera träd som uppfyller Naturvårdsverkets definition av särskilt skyddsvärda träd. Ekologigruppen har av den anledningen kompletterat Naturvårdsverkets metodik för klassificering av särskilt skyddsvärda träd med att också inkludera träd som utgör livsmiljöer för flera rödlistade arter eller hotade arter av mossor, lavar, svampar eller ryggradslösa djur. Ytterligare två kategorier av naturvärdesträd, klass 2 och 3 har lagts till för att innefatta träd som också hyser andra naturvärden men inte uppfyller definitionen för särskilt skyddsvärda träd. Dessa kan ses som efterföljare och kommande ersättningsträd till de särskilt skyddsvärda naturvärdesträden.

Metod

Trädinventeringen genomfördes den 15 mars 2024.

Metoden som använts har utvecklats av Ekologigruppen och har använts sedan 2002. Den bygger till stora delar på definitioner och kriterier för särskilt skyddsvärda träd som utarbetats av Naturvårdsverket (Naturvårdsverket 2012) men bygger också på manual för basinventering av skog (Naturvårdsverket 2007) och standard för inventering av träd i urban miljö (Östberg 2022). År 2023 uppdaterades metoden så att den även inkluderar kriterier för naturvårdsträd enligt SIS standard för naturvärdesinventering (SIS 2023). Metoden beskrivs i detalj i bilagan *Metodik för klassificering av naturvärdesträd*.

Resultat

Naturvärdesträd

Inventeringen visar på förekomst av 14 naturvärdesträd. Utav dessa bedöms ett träd utgöra ett särskilt skyddsvärt träd, två träd bedöms vara skyddsvärda och resterande träd bedöms vara värdefulla. Trädens position (± 5 m) visas i Figur 1 och trädens attribut redovisas i Tabell 1.

Alléer

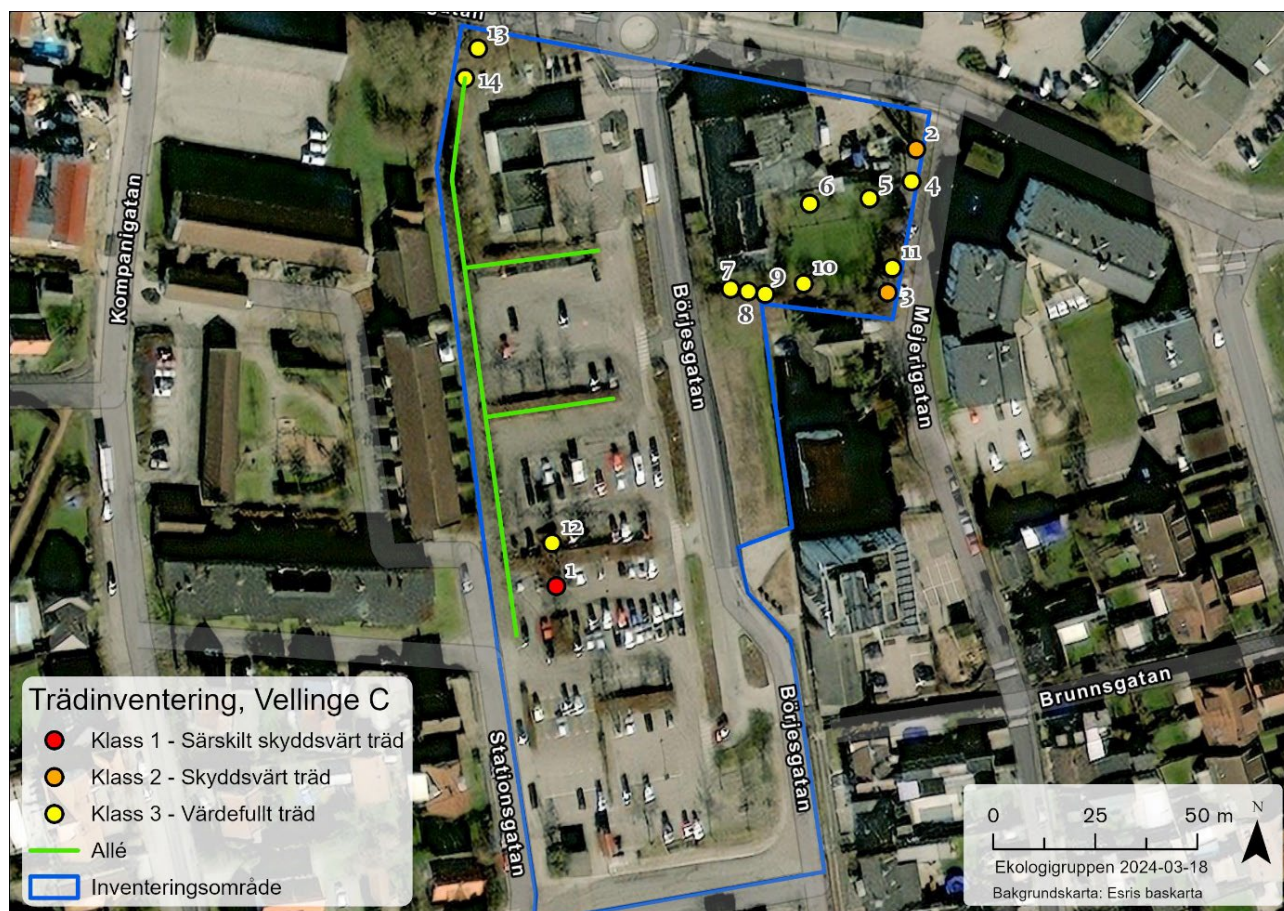
Mark- eller vattenområden som anges i Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken omfattas av generellt biotopskydd enligt första stycket 7 kap. 11 § MB. Länsstyrelsen prövar frågor om dispens och får besluta om de åtgärder som behövs för att vårda områdena.

Enligt Naturvårdsverkets definition så består en allé av minst fem lövträd som är planterade i en enkel eller dubbel rad längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del (mer än hälften) utgöras av vuxna träd. Med vuxna träd avses träd som mäter minst 20 cm i diameter i brösthöjd eller har uppnått en ålder av 30 år.

Tre trädrader omfattas av det generella biotopskyddet allé (Figur 1). Merparten av träden utgörs av tysklönn. I alléerna förekommer också två träd av skogslönn och en platan. Inga av de ingående träden är gamla, grova eller hyser några värdefulla strukturer (bortsett från ID 14), men omfattas av generellt biotopskydd då mer än hälften av träden mäter över 20 cm stamdiameter.

Alla alléträd är generellt sett unga, endast enstaka träd mäter över 30 cm stamdiameter. Undantaget är den grova tysklönn som finns i inventeringsområdets nordvästra hörn (ID 14).

En handfull tysklönnar hyser den nära hotade laven elegant sköldlav. Elegant sköldlav är dock väldigt vanlig i den här delen av Skåne och förefaller inte ha några specifika substratkrav då den ofta hittas även på unga träd och på flera olika trädslag.

Figur 1. Naturvärdesträd och alléer inom inventeringsområdet i Vellinge C. Trädens position visas med en noggrannhet av ± 5 m. Bakgrundskartan är Esris baskarta.

Tabell 1. Naturvärdesträd inom inventeringsområdet i Vellinge C

ID	Träd	Klass	Stamdiameter (cm)	Strukturer
1	Ask	Klass 1 - Särskilt skyddsvärt träd	56 (under delning)	Välutvecklad hållighet i huvudstam med mulm, torrgrenar, mindre vedblottor.
2	Lind	Klass 2 - Skyddsvärt träd	84	Grov bark, grova torrgrenar, vedblottor med insektsnag, mindre stamhål.
3	Lind	Klass 2 - Skyddsvärt träd	51	Döende träd, flera grova torrgrenar och mindre vedblottor.
4	Vårtbjörk	Klass 3 - Värdefullt träd	43	Knotig stam, vedblottor med enstaka insektsnag.
5	Fruktträd	Klass 3 - Värdefullt träd	20	Delvis ihålig, mulmhål, vedblottor med insektsnag.
6	Fruktträd	Klass 3 - Värdefullt träd	23	Hålträd, hål eventuellt med mulm, små vedblottor.
7	Vårtbjörk	Klass 3 - Värdefullt träd	50	Grov barkstruktur, barksprickor, mindre håligheter, fågelbo.

ID	Träd	Klass	Stamdiameter (cm)	Strukturer
8	Vårtbjörk	Klass 3 - Värdefullt träd	34	Grov barkstruktur, barksprickor, torkat savflöde vid basen, grova torrgrenar, vedsvamp.
9	Vårtbjörk	Klass 3 - Värdefullt träd	27	Vedblotta med insektsnag vid basen, torrgrenar med vedsvamp.
10	Avenbok	Klass 3 - Värdefullt träd	-	Tidigare beskuren häck/läplantering, vedblottor med insektsnag, enstaka klena torrgrenar.
11	Vårtbjörk	Klass 3 - Värdefullt träd	30	Döende träd, grova torrgrenar med blottad ved, fågelbon finns.
12	Ask	Klass 3 - Värdefullt träd	45	Mindre vedblottor med enstaka insektsnag, torrgrenar.
13	Tysklönn	Klass 3 - Värdefullt träd	37	Två torrgrenar med insektsnag.
14	Tysklönn	Klass 3 - Värdefullt träd	54	Två mindre stamhål med mulm, en torrgren.

Beskrivning av naturvärdesträd

ID 1 – Särskilt skyddsvärt träd av ask

Tvåstammigt träd av ask (bild på framsidan av rapporten). Flera håligheter, varav ett stort (>30 cm, rikligt med mulm). I övrigt några torrgrenar kring 1 dm i diameter. Riskgrenar har kapats. Mindre vedblottor med enstaka insektsnag finns, samt några mindre stamhål längre upp på trädet. Trädet är till större delen otillgängligt för inventering av epifyter då det omges av en tät häck.

ID 2 – Skyddsvärt träd av lind

Mycket grovt träd med grova torrgrenar med blottad ved. Grov barkstruktur och djupa barksprickor. Enstaka insektsnag vid flera blottor efter beskurna grenar, och sannolikt uppe i de grova torrgrenarna. Mindre stamhål högt upp på trädet.

ID 3 - Skyddsvärt träd av lind

Döende lind som har skjutit rotskott. Stambasen täcks av murgröna. Flera grova torrgrenar och mindre vedblottor. Torrgrenar och vedblottor är belägna för högt upp för att bedöma förekomst av insektsnag, men liggande grenar på marken har gamla gnag. Grov barkstruktur.

ID 4 – Värdefullt träd av björk

Grov knotig björk som är 43 cm på smalaste stället mellan knölar och utbuktningar. Alla grenar längs stammen ca 3 m upp är nyligen kapade. Knotig stam, stora vedblottor (släta kapytor) med enstaka insektsnag vid basen.

ID 5 – Värdefullt fruktträd

Tvåstammigt fruktträd där en ihålig död stam är kapad en bit upp. Den levande stammen mäter 20 cm i diameter. Flera stamhål med mulm, ett stort hål med markkontakt. Rejält hål med mulm i huvudstam, under delning. Små vedblottor med enstaka insektsnag.

ID 6 – Värdefullt fruktträd

Nybeskuret fruktträd. Tre grova grenar har kapats, en har varit ihålig och hålet fortsätter in i huvudstammen. Hålet ser ut att vidga sig i huvudstammen, eventuellt finns mulm längre ner. I övrigt finns några mindre vedblottor på högre belägna grenar.

ID 7 – Värdefullt träd av björk

Grovt träd med grov barkstruktur och barksprickor. Enstaka mindre stamhål belägna för högt upp för att bedöma mulmförekomst. Fågelbo finns.

ID 8 – Värdefullt träd av björk

Döende björk. Hela toppen av trädet hyser rikligt med vedsvamp, från stamdelning och uppåt. Övriga strukturer är grov bark, barksprickor, torkat savflöde vid basen, döende grova grenar täckta med vedsvamp.

ID 9 – Värdefullt träd av björk

Döende björk, eventuellt innanrötad. Barksprickor i relativt slät bark. Stor vedblotta/urgröpning med insektsgnag vid basen. Torrgrenar med vedsvamp.

ID 10 – Värdefulla träd av avenbok

Avenbok (8 st) i cirkelformig läkonstruktion. Tidigare utgjort en beskuren häck, men har nu vuxit upp. Resultatet av tidigare beskärning har skapat knotiga och krumma stammar med vedblottor, en del med enstaka insektsgnag. Vedblottorna är av varierande storlek, en del stora en del mindre. En del av träden har klena torrgrenar. Träden på den östra halvan av läkonstruktionen har flest värdefulla strukturer.

ID 11 – Värdefullt träd av björk

Döende björk, enstaka toppgrenar med knopp. Toppen av trädet är draperad av en klätterväxt (eventuellt en klematis). Grova torrgrenar, barksprickor i slät bark. Torrgrenar med blottad ved är belägna för högt upp för att bedöma förekomst insektsgnag. Fågelbon finns.

ID 12 - Värdefullt träd av ask

Flera mindre vedblottor med enstaka insektsgnag. Torrgrenar finns, både klena och någon grov. Flera riskgrenar har dock kapats. En nästan övervallad längre stamskada högt upp, vedblotta kvarstår.

ID 13 - Värdefullt träd av tysklönn

Tysklönn med två barklösa torrgrenar med enstaka insektsgnag. Notera att tysklönn i nuläget har riskklassats som invasiv enligt ArtDatabankens risklista (Strand m.fl. 2018). Tysklönn kan dock hysa en intressant epifytflora och detta träd har begynnande trädstrukturer av värde för bland annat vedlevande insekter.

ID 14 - Värdefullt träd av tysklönn

Grov tysklönn med två mindre stamhål med förekomst av mulm. En torrgren förekommer också. Detta träd har trädstrukturer av värde för bland annat vedlevande insekter och insekter knutna till mulmmiljöer.

Värdebedömning av ask

Eftersom ask i snabb takt minskar på grund av en svampsjukdom är asken numer rödlistad som starkt hotad (EN) enligt den svenska rödlistan. Man bör därmed ta särskild hänsyn till förekomster av uppväxta träd av ask. En lösning för att bevara asken är att spara äldre träd som överlevt sjukdomen och därigenom bibehålla en genetisk variation. På sikt kan det bidra till en ökad genetisk motståndskraft mot sjukdomen hos ask, vilket redan har noterats hos vissa träd.

Inom inventeringsområdet förekommer en del träd av ask som inte når upp i kriterierna för klass 3 – värdefullt träd. Ekologigruppen rekommenderar ändå att uppväxta träd av ask bevaras.

Referenser

Artdatabanken, SLU. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Naturvårdsverket. 2007. Manual för basinventering av skog.

Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd - mål och åtgärder 2012–2016. Rapport 6496, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 2021. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 3.0 2021 -10-12.

Svenska Institutet för Standarder (SIS). 2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning. SS 199000:2023. Svenska Institutet för Standarder.

Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. 2018. Riskklasser och kriterier från rapporten "Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista". Uppsala: SLU Artdatabanken.

Östberg, J. & Rowicki, E. 2022. Standard för trädinventering i urban miljö Version 3.0. Svenska Trädföreningen